

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Sztuka wychowania - rola rodzica

Dlaczego orły nie pływają? O wspieraniu zdolności i talentów dzieci

Aleksandra Karaszewska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

19 października 2015 r.

Organizatorzy

Sztuka wychowania - rola rodzica

**Dlaczego orły nie pływają?
O wspieraniu zdolności i talentów dzieci**

Każdy jest geniuszem.

Ale jeśli zaczniesz oceniać rybę pod
względem jej zdolności wspinania się na
drzewa, to przez całe życie będzie myślała,
że jest głupia.

Czego oczekują pracodawcy?

- Realistyczna samoocena
- Odwaga
- Odpowiedzialność
- Samodzielność

(opr. własne, 2015r.)

Czego oczekują pracodawcy?

Luki kompetencyjne w opinii opiekunów staży:

- Zarządzanie projektem
- Orientacja w biznesie
- **Zorientowanie na klienta**
- **Radzenie sobie ze stresem**
- Wiedza merytoryczna
- Przygotowanie raportów, dokumentacji
- **Kreatywność**

(opr. własne, 2015r.)

Czego oczekują pracodawcy?

- a) chęć pracy
- b) chęć nauki
- c) postawa proaktywna, kreatywność
- d) poczucie odpowiedzialności
- e) umiejętność komunikowania się, umiejętność słuchania
- f) systematyczność
- g) zdolność do pracy w grupie
- h) znajomość języków obcych
- i) umiejętność przełożenia wiedzy teoretycznej na praktykę

(Doliński i Grzyb, 2015r.)

Konspekt wykładu

- Co jest niezbędne, aby talenty oraz osobowość mogły się **rozwijać**?
- Co jest niezbędne, aby zdolności mogły się **ujawnić**?
- Czym jest inteligencja?
- Teoria inteligencji wg H. Gardnera
- Jak wspierać rozwój intelektualny dzieci?

Obszary zmian rozwojowych w wieku szkolnym

➤ **Kształtowanie się poczucia kompetencji**

pracowitość vs. poczucie niższości

(ok. 6-11 r.ż.)

Rola rodzica - jak mądrze wspierać rozwój dziecka?

- Organizowanie zajęć sportowych
- Wspieranie poczucia kompetencji
- Bliskość i wsparcie niezależne od osiągnięć
- Kontakt ze wzorcami, obecność rzeczywistych autorytetów
- Umożliwianie licznych kontaktów z rówieśnikami

Rola rodzica - jak mądrze wspierać rozwój dziecka?

- Wzmacnianie samodzielności
- Umożliwianie uczenia się przez działanie
- Wspieranie rozwoju moralnego
- Oddzielanie osoby od zachowań
- Pochwały

EFEKTY 😊

- Poczucie kompetencji społecznych i fachowości
- Poczucie wartości własnej pracy
- Realistyczna samoocena
- Umiejętność współpracy
- Przekonanie, że praca (choć ważna) nie jest jedynym kryterium wartości

Rady praktyczne: zachęcanie do współpracy

1. Opisz, co widzisz lub przedstaw problem.
2. Udziel informacji.
3. Powiedz to jednym słowem.
4. Napisz liścik.

Rady praktyczne: zachęcanie do samodzielności

1. Pozwól dziecku dokonać wyboru.
2. Okaż szacunek dla dziecięcych zmaganiań.
3. Nie zadawaj zbyt wielu pytań.
4. Nie śpiesz się z dawaniem odpowiedzi.
5. Zachęć dziecko do korzystania z cudzych rozwiązań.
6. Nie odbieraj nadziei.

Rady praktyczne: pochwały

1. Opisz, co widzisz.
2. Opisz, co czujesz.
3. Podsumuj godne pochwały zachowanie dziecka.

Czego nie robić?

- Edukacja oparta głównie na rywalizacji
- Nadmierne, ciągłe upominanie dziecka
- Izolowanie się rodziny, zniechęcanie do zawierania przyjaźni
- Przewaga negatywnych informacji zwrotnych nad pozytywnymi
- Uzależnianie wsparcia od sukcesów szkolnych dziecka

EFEKTY ☹️

- Brak samodzielności
- Nieopanowanie wiedzy
- Niska, bądź nierealistycznie wysoka samoocena
- Brak poczucia kompetencji
- Nieumiejętność współpracy

Obszary zmian rozwojowych w wieku szkolnym

➤ **Kształowanie się tożsamości (wierność)**

*tożsamość vs. rozproszenie tożsamości
(ok. 10/12-20r.ż.)*

Rola rodzica - jak mądrze wspierać rozwój dziecka?

- Przygotowanie do zmian związanych z dorastaniem
- Rozwijanie zdolności myślenia formalnego
- Dostęp do oferty społeczno-kulturowej
- Zaangażowanie i zainteresowanie światem młodego człowieka
- Przekazywanie odpowiedzialności za dorastającego jemu samemu

Rola rodzica - jak mądrze wspierać rozwój dziecka?

- Obecność autorytetu, konsultanta, mentora, przewodnika
- Jasne i stałe wzorce
- Sprawne komunikowanie się w rodzinie

EFEKTY 😊

- Utworzenie się dojrzałej tożsamości
- Gotowość do dorosłego życia
- Dojrzałość płciowa i psychospołeczna
- Separacja i indywidualizacja

Czego nie robić?

- Brak wzmocnień dla pozytywnych sposobów radzenia sobie
- Nadmierna kontrola lub brak więzi
- Wadliwy dystans rodzic - dziecko
- Wygórowane wymagania
- Relacja pozbawiona zainteresowania, ciepła i bliskości
- Nieprawidłowe style komunikacji

Czego nie robić?

- Sztywne, narzucone z góry reguły, niepodlegające negocjacom
- Niedbały/autorytarny styl socjalizacji
- Symbiotyczna/ignorująca więź
- Ograniczony dostęp do ofert społeczno-kulturowych

EFEKTY ☹️

- Niedojrzałość emocjonalna i poznawcza
- Wytworzenie się tożsamości negatywnej
- Brak gotowości do dorosłego życia
- Zaburzenia osobowości, nieumiejętność wchodzenia w bliskie związki
- Popadanie w nałogi
- Identyfikowanie się z grupą przestępczą

Stanford Marshmallow Experiment

O znaczeniu umiejętności odraczania gratyfikacji...

Efekt Pigmaliiona

- Robert Rosenthal, profesor psychologii z University of California.
- Oak School. Dzieci z klas I-VI.

Inteligencja - rys historyczny

- Alfred Binet (1857-1911)

Inteligencja - rys historyczny

- William Stern (1868–1937) – wprowadził pojęcie ilorazu inteligencji IQ (1912)
- Np. $(6:5) \times 100 = 120$

Inteligencja - rys historyczny

- David Wechsler (1896-1981)

Definicja inteligencji

- Istnieje kilkadziesiąt definicji inteligencji:
  - Strukturalne
  - Hierarchiczne
  - Biologiczne
  - Poznawcze

Czy inteligencja jest dziedziczna?

Czy inteligencja jest dziedziczna?

Inteligencja wg Howarda Gardnera

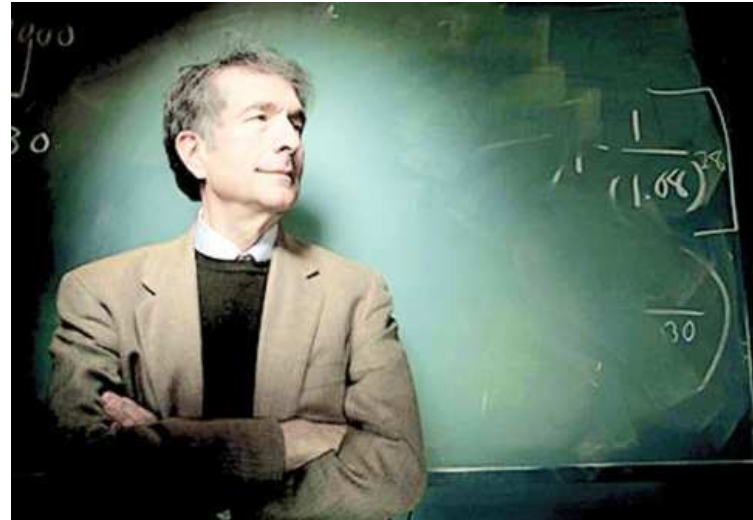

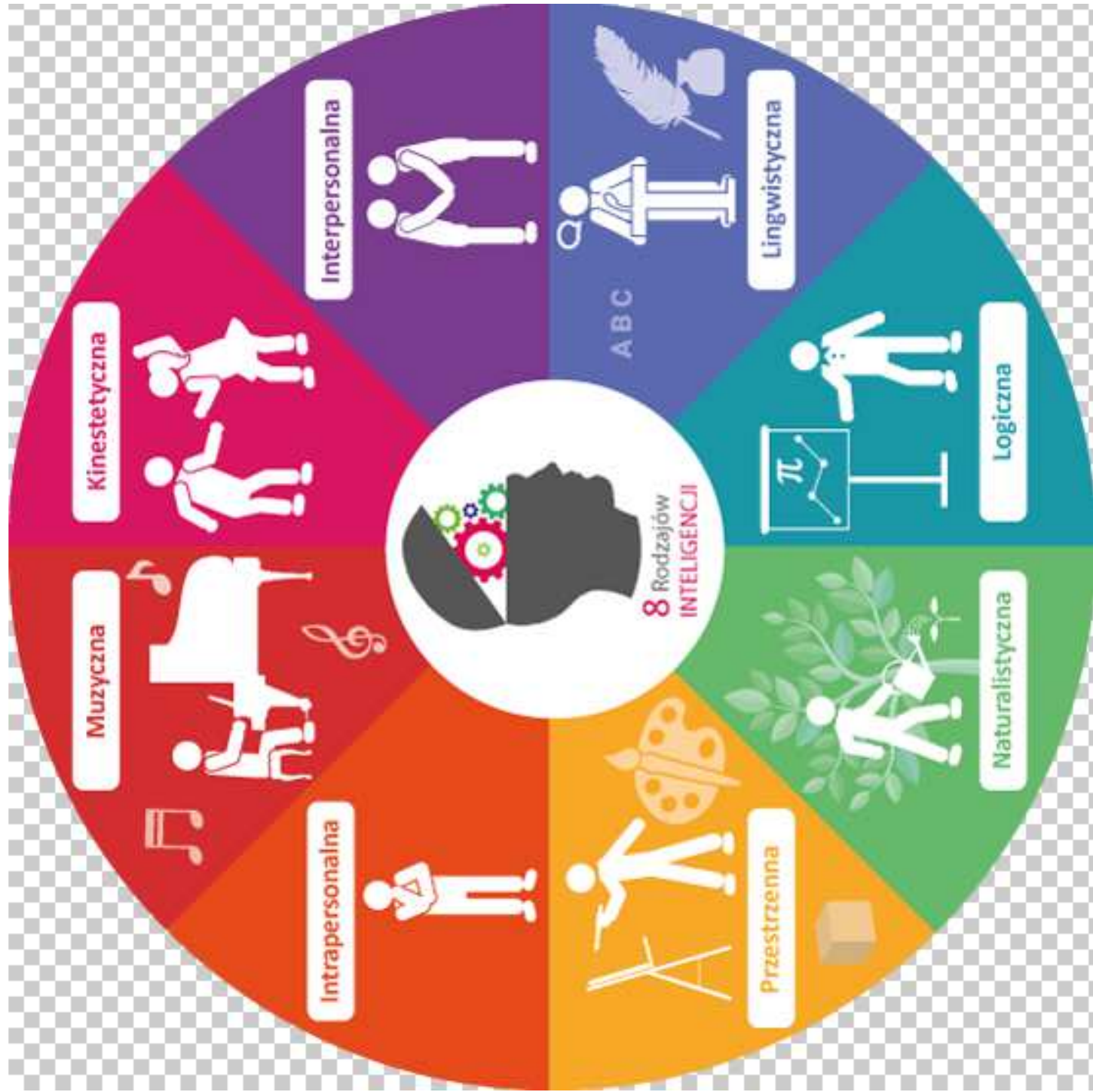
Howard Gardner jest profesorem Uniwersytetu Harvarda (USA) i uznanym na świecie autorytetem z zakresu psychologii kognitywnej i psychologii nauczania.

Inteligencja wg. Howarda Gardnera

- inteligencja człowieka nie jest jednolitą zdolnością poznawczą
- Zasugerował istnienie ośmiu zupełnie odmiennych rodzajów inteligencji

Inteligencja wg. Gardnera

“Kiedy jesteśmy w szkole uczącej w tradycyjny sposób, najbardziej przydatne są nam inteligencja matematyczna i językowa. Jednak kiedy wsiądą państwo do samochodu żeby przejechać przez Warszawę to bardziej przydatna będzie inteligencja wizualno – przestrzenna.”

Profile inteligencji

- Profil laserowy
- Profil rozproszony

Inteligencja językowa

Jak rozwijać inteligencję językową?

Jak rozwijać inteligencję językową?:

- nie spłaszczajmy języka mówiąc do dzieci, zwracajmy uwagę na to, w jaki sposób się wypowiadamy, bo dzieci uczą się umiejętności językowych od nas
- zwracaj uwagę na to, jaką literaturę czytasz dziecku (bogate słownictwo)
- rozmawiajcie o przeczytanych historiach
- zadawaj pytania, rozwijaj wątki
- Ucz posługiwania się metaforami, obrazami
- słuchanie audiobooków, radia
- czytanie i pisanie poezji
- pisanie listów, pamiętnika (bloga)
- pisanie wierszy, opowiadań
- gry typu Scrabble lub Taboo

Inteligencja logiczno-matematyczna

Sposoby rozwijania inteligencji logiczno-matematycznej:

- gry logiczne
- zadania matematyczne, łamigłówki
- nauka prowadzenia budżetu
- planowanie wycieczek i podróży
- liczenie w pamięci
- określanie prawdopodobieństwa
- opracowywanie harmonogramów
- rozwiązywanie zagadek i problemów logicznych
- układanie treści w porządku logicznym
- tworzenie kategorii, struktur pojęciowych, myślenie przez analogię
- stawianie hipotez
- porządkowanie otoczenia (np. miejsca do nauki, zabawy)

Inteligencja przyrodnicza

Jak rozwijać inteligencję przyrodniczą?

Jak rozwijać inteligencję przyrodniczą?

- Grządka w ogródku / doniczka na balkonie
- Obserwujcie zachowania zwierząt
- Wizyty w ZOO, w parkach przyrody
- Wycieczki na „łono natury”
- Mikroskop
- Pomóż w tworzeniu różnorodnych kolekcji

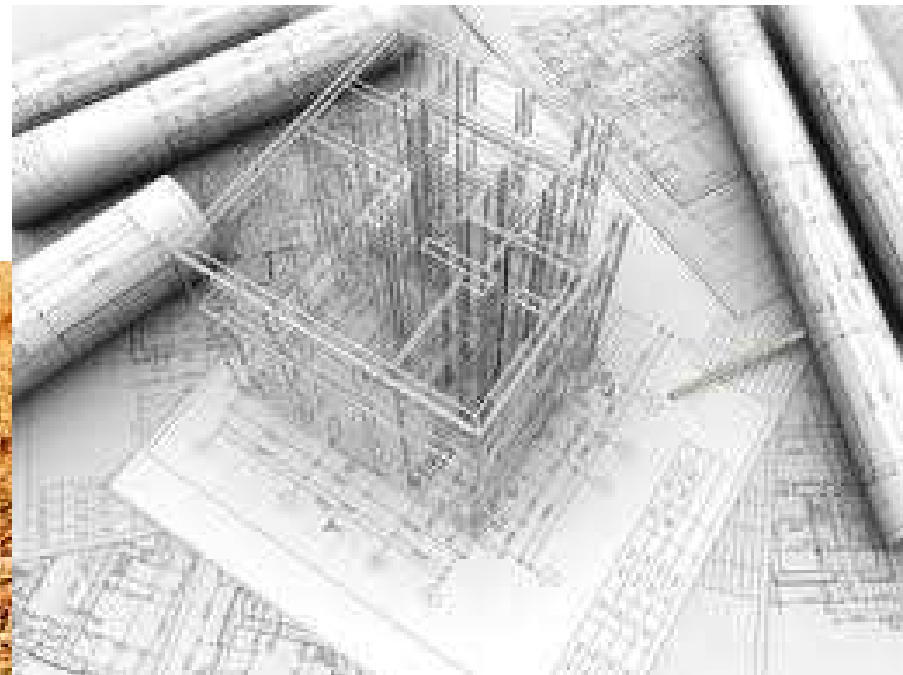
Inteligencja muzyczna

Sposoby rozwijania inteligencji muzycznej:

- Gra na dowolnym instrumencie
- Słuchanie muzyki dobrej jakości
- Śpiewanie, wymyślanie melodii, układanie piosenek
- Relaksacja przy muzyce
- Nauka rozumienia muzyki (jakie budzi emocje, skojarzenia, obrazy, malowanie przy muzyce)
- Zauważcie, w jaki sposób muzyka jest stosowana do tworzenia nastroju i napięcia w sztukach i filmach telewizyjnych.
- Uwaga na przesyt

Inteligencja przestrzenna

Inteligencja przestrzenna

Sposoby rozwijania inteligencji przestrzennej:

tworzenie obrazów, rysunków

czytanie map i wytyczanie drogi na podstawie mapy

posługiwanie się wykresami i planami

przedstawianie informacji w postaci graficznej

wizualizacja

fotografowanie, nagrywanie filmów

tworzenie prezentacji komputerowych

mapy myśli

oglądanie dzieł sztuki (malarstwo, rzeźba)

Inteligencja kinestetyczna

Sposoby rozwijania inteligencji cielesno-kinestetycznej:

ćwiczenia ruchowe, gimnastyka

uprawianie jakiejś dyscypliny sportowej

zabawy wymagające refleksu

wykonywanie precyzyjnych czynności
manualnych, majsterkowanie

taniec

żonglowanie

Inteligencja interpersonalna

Sposoby rozwijania inteligencji interpersonalnej:

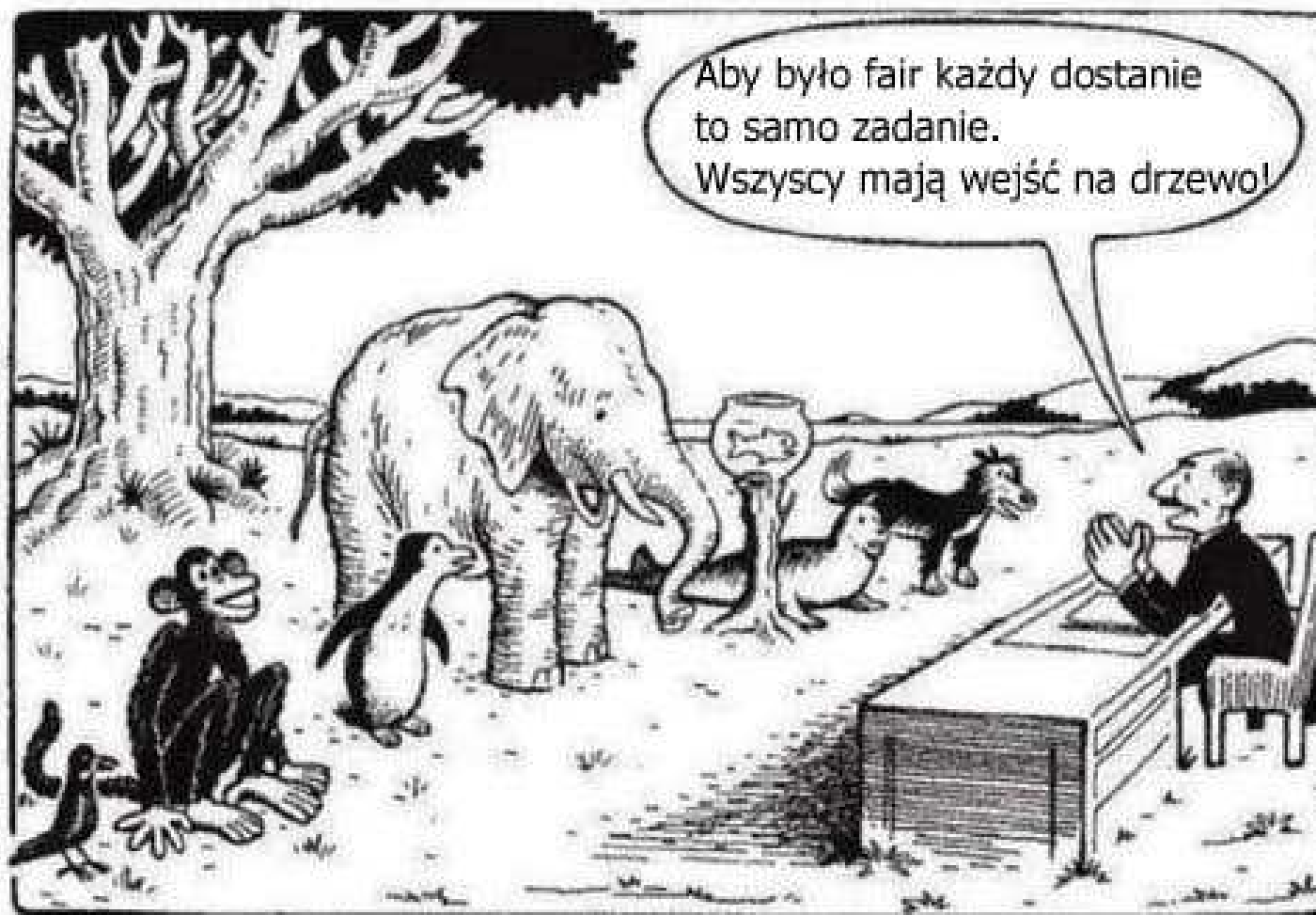
- Nauka nazywania uczuć swoich i innych ludzi (np. fotografie w gazecie, obrazki w książce).
- zabawa w szkołę, nauczanie innych
- udział w spotkaniach, rozmowa o przyczynie zachowań różnych ludzi
- tworzenie herbu rodziny z uwzględnieniem zdolności i dokonań poszczególnych osób

Inteligencja intrapersonalna

Sposoby rozwijania inteligencji intrapersonalnej:

- Obserwacja i nazywanie swoich emocji, uczuć, myśli
- wyznaczanie celów, planowanie
- czytanie biografii, filozofii, książek rozwoju osobistego
- Literatura psychologiczna, filozoficzna - popularnonaukowa (od ok. 15-16 r.ż)
- pisanie, prowadzenie dziennika
- snucie marzeń, planów
- dyskusje na tematy etyczne czy moralne

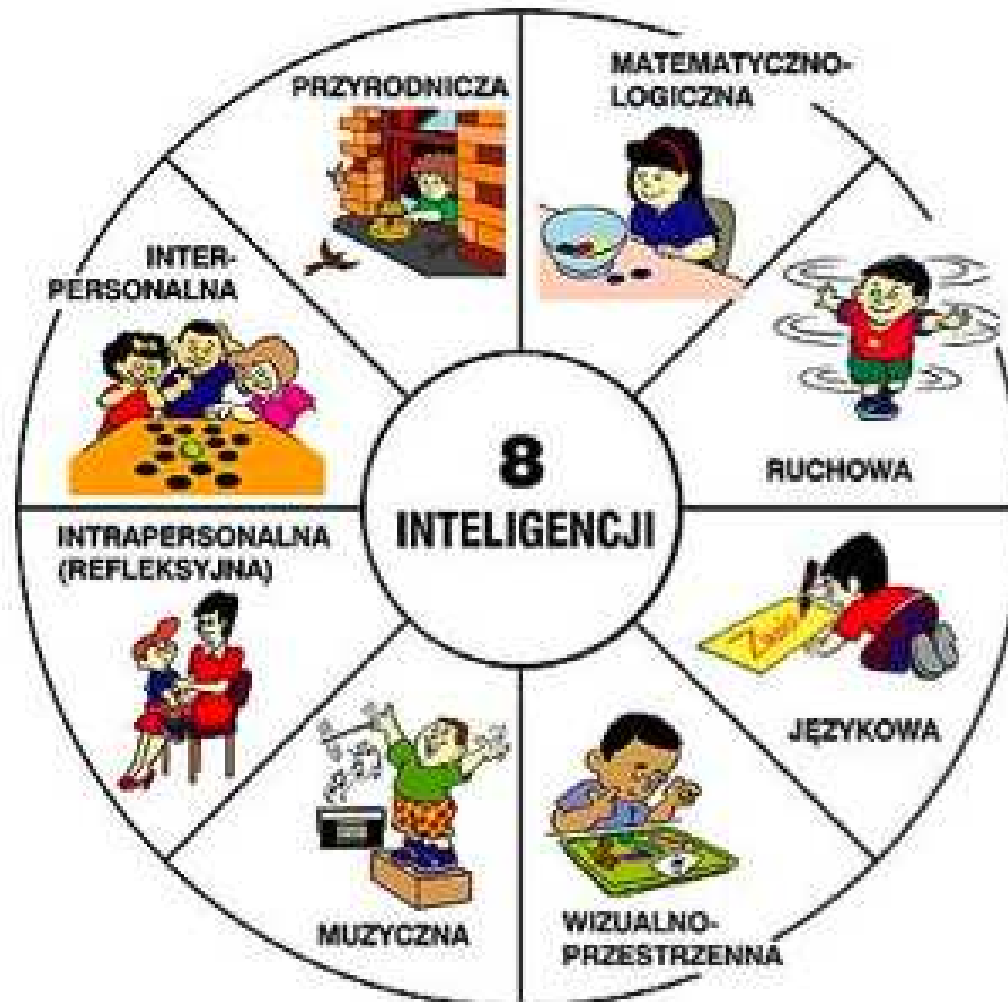
NASZ SYSTEM EDUKACJI

Rola rodzica

- Tworzenie pola
- Towarzyszenie w odkrywaniu tożsamości
- Wspieranie

Każde dziecko jest zdolne!

Literatura cytowana:

- Brzezińska, A. (2004). *Psychologiczne portrety człowieka*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Doliński, D., Grzyb, T. (2015). *Pracodawcy o studentach i absolwentach wybranych kierunków Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Podsumowanie badań ilościowych i jakościowych*. Wrocław: Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.
- Erikson, E. H. (1997). *Dzieciństwo i społeczeństwo*. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.
- Faber, A., Mazlish E. (2001). *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły*. Poznań: Wydawnictwo Media Rodzina.
- Goleman, D. (1999). *Inteligencja Emocjonalna w praktyce*. Poznań: Media Rodzina.
- Karaszewska, A. (2014). Wpływ staży na rozwój kompetencji stażystów. *Kuźnia Kadr Uniwersytetu Ekonomicznego*, 8.
- Karaszewska A. (2014). SeminaRIA z praktykami biznesu. *Kuźnia Kadr Uniwersytetu Ekonomicznego*, 8.
- Rathus S., A. (2004). *Psychologia współczesna*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Strelau, J. (2006). *Psychologia ogólna. Podręcznik akademicki, cz. 2*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Taraszkiewicz, M. *Inteligencje wielorakie w klasie*. Artykuł zaczerpnięty ze strony internetowej dnia 15.10.2015r. : http://www.edunews.pl/images/pdf/inteligencje_wielorakie.pdf
- Kwestionariusz do badania wielorakich typów inteligencji został zaczerpnięty ze strony internetowej: www.ko.rzeszow.pl/zalaczniki/dokumenty/0202200702.doc

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Dziękuję za uwagę 😊

Aleksandra Karaszewska